

Zaterdag 22 mei 1915 – ochtendeditie

Belgische dankbaarheid.

De Brusselse afdeling van de Belgische persvereniging heeft op 28 april jl. een brief gezonden aan de gezantschapsraad der Nederlanden te Brussel, waarin zijn haar erkentelijkheid uitsprak over hetgeen Nederland in de laatste tijden in verschillende opzichten ten behoeve van België en Belgische onderdanen heeft gedaan.

Zij roemde de edelmoedige spontaneïteit, waarmee de Belgische vluchtelingen in Nederland werden ontvangen; de zorgen, waarmee de geïnterneerde soldaten van hun land worden omringd; de toewijding, waarmee de dakloze Belgische gezinnen en de wees geworden kinderen worden verzorgd. Zij gaf haar zeer bijzondere dankbaarheid te kennen jegens de Nederlandse pers voor de broederlijke gezindheid, welke deze jegens de werkloos geworden Belgische journalisten heeft aan de dag gelegd.

Zij wees tenslotte op het belangrijk aandeel, dat Nederland in de voedselvoorziening van België heeft en drukte haar voldoening er over uit, dat de gezantschapsraad te Brussel, namens de gezanten van Spanje en de Verenigde Staten van Amerika, het beschermheerschap heeft aanvaard van het Nationaal Comité voor ondersteuning en voeding in België.

Aldus gebruik makende van de gelegenheid, haar door de viering van de Julianadag geboden, verzoekt de Brusselse afdeling van de Belgische persvereniging de gezantschapsraad te Brussel de eenstemmige gevoelens van de leden van haar vereniging ter kennis te brengen van de Nederlandse regering.

Zaterdag 22 mei 1915 – avondeditie

Voor Dinant.

Naar wij vernamen, is heden de heer A. Kellenaars, directeur van het R. K. Huisvestingscomité naar België vertrokken en zal hij ook Dinant bezoeken om vandaar een aantal kinderen mee te brengen en om de Nederlandse consul de gelden, eerste lijst, af te dragen, die Nederland aan de arme bevolking van het stadje geschonken heeft tot een bedrag van 1250 frank.

Naar het Eindhovens Dagblad meldt, is gisteren een sergeant van de Belgische infanterie te Valkenswaard over de grens gekomen. De man zag er zeer gehavend uit en was zonder hoofddekseel. Hij is geïnterneerd.

Parijs, 21 mei. Het avondbericht luidt:

Het weer is verbeterd.

Nadere berichten leggen nadruk op het gewicht van de nederlaag, door de Duitsers geleden in de aanval gedurende de nacht van 20 op 21 mei ten noorden van Ieper. Vijfhonderd lijken van Duitsers bedekten het veld. Wij namen 150 man gevangen en maakten een groot aantal loopgraafmortieren buit.

Parijs, 22 mei. Na de vooruitgang, die de Duitsers op 23 april met het misdadige gebruik van verstikkende gassen bereikten, is het offensief van de vijand op de linkeroever van het IJzerkanaal gestuit.

De aanvallen op Steenstrate en Het Sas waren bijzonder heldhaftig. Deze twee bruggenhoofden werden op de vijand veroverd na verwoede gevechten. Het aantal doden dat de Duitsers verloren,

bedraagt meer dan 2000. De troepen vochten in een drassig terrein vol poelen met bewonderenswaardige vinnigheid.

Een officieel bericht van de Franse staf geeft een samenvatting van de strijd der drie laatste weken en deelt het volgende mede:

Van het westen van de IJzer brachten wij onze troepen naar de oostelijke oever over. De Fransen namen in een reeks van hevige gevechten drie dorpen, vier versterkte linies en drie sterke reduits en doodden duizenden Duitsers. Zij vernietigden tenminste drie regimenten. Aldus moet men het opgeven van de Duitse stellingen verstaan, waarvan het Duitse communiqué melding maakt.

Woelingen te Luik.

Luik, 17 mei.

Hedenmorgen werd de pasteibakkerij van de heer Jozef Thyssen, in de Sint Margarethastraat, in het midden van de stad, door een woedende bevolking aangevallen. Volwassenen van beide geslachten sloegen deuren en vensters in. Binnen plunderden zij alles en vernielden meubels en gerief. Een Duitse wacht, door een onderofficier aangevoerd, moest tussenbeide komen. Negen personen, onder wie vier vrouwen, werden aangehouden en achter de grendels gezet. Verder blijft een Duitse wacht van tien soldaten, vergezeld van een politieagent, in de straat stand houden.

Anderzijds en terzelfder tijd deed zich een zware samenscholing van dreigende mijnwerkers voor, bij de ingang van de kolenmijn Sint Margaretha, ook gelegen in het midden van de stad. Men belette de binnen willende arbeiders er aan het werk te gaan. Men bedreigde de meesters en ging zelfs tot erge handtastelijkheden over op een werkbaas, die geslagen en gekwetst werd.

De politie, die haar commissariaat in de buurt heeft, in de Hullostraat, kwam tussenbeide. Ze bezit echter tegenwoordig geen ander wapen dan de sabel, kon wel eens in het ronde slaan, waarbij een arbeider nogal erg aan het hoofd werd gekwetst, doch ze kreeg stenen, blokken, stokslagen uit alle richtingen op het lijf. De razende menigte trok zelfs de Hullostraat in, om het commissariaat van politie te gaan bombarderen met stenen en te bestormen. Krachtig optreden kon hier echter afdoende baten.

Tien aanhoudingen werden gedaan. Een agent werd erg gekwetst. Hem werden slagen met een zware paal toegebracht. Een inspecteur, een hulpcommissaris en andere agenten kregen wonden, werden gekneusd, geslagen of gestenigd.

Het socialistisch kamerlid Bologne, hier zeer geacht, kon eindelijk de dreigende menigte toespreken en wat bedaren, zodat men voorlopig niet meer vreest voor verdere onlusten.

De woelingen begonnen eigenlijk woensdag van verleden week, de avond voor Hemelvaartsdag en wel enkel in de koolputten van Ans en Glain.

Vorige vrijdag, 14 mei, stonden er in de Glainstraat jonge mijnwerkers tegen de politie op, die hen nauwelijks had aangekeken. Het waren er een duizend, zij handelden als bezetenen, trokken de zware eikenhouten palen, in de afsluiting van de weg tegen het spoor, uit de grond, zochten stenen overal en bereidden een aanval in gelid. De politie stond onmachtig. Ze moest, zo goed als weerloos, toekijken toen de muiters de nachtarbeiders beletten aan het werk te gaan. Wie morgen nog poogt te komen werken, wordt afgeranseld, huilde de menigte. Zelfs zeer bejaarde werknemer woelden mee. Raad hielp niet. We sterven liever door de kogel dan van honger, riep een van die versleten slovers uit.

Thans wordt gestaakt in de mijnen Aumonier, Espérance, Espérance-et-Bonne-Fortune. De mijn Espérance-en-Bois werd reeds op 14 mei gesloten. Overal elders in en rond Luik werkt men onverstoord.

Zo zijn de feiten. Laat ons echter onmiddellijk zeggen – ongehoorde buitensporigheden natuurlijk hier buiten gelaten – dat onze burgerij alweer, zoals meestal in de jongste jaren, onze moedige mijnwerkers genegen is, dat velen volmondig hun eisen goedkeuren. Wat toch vragen ze? Verhoging van loon om meer brood te kunnen kopen. De kolenmijnen betalen nog de 2 vijfden van het loon van voor de oorlog. Het werk is veel harder, wel niet langer, omdat de mijnwerkers geen ontploffingsmiddelen meer mogen gebruiken en omdat ze, zeer onvoldoende gevoed, geen weerstand kunnen bieden aan de vermoeienis. Ze krijgen, zoals iedereen, 300 gram brood per kop. Dit zou voldoende zijn, kleine kinderen laten wat over voor volwassenen, indien daarbij een middagmaal met vlees, aardappelen en groenten kwam, indien er boter of vet in voldoende hoeveelheid bij was. Die aankopen kan het te gering arbeidsloon niet dragen. Zo is het bewezen dat een man het met 300 gram brood per dag niet kan volhouden.

Een afvaardiging heeft zich tot de heer burgemeester Kleyer gewend. Wat kon hij antwoorden? Hij verklaarde zich onmachtig om iets te doen. “De overheid”, zegde hij, “heeft wel op 6 oktober 1914 de prijs van de eetwaren vastgesteld, doch sedertdien zijn de granen ongehoord gestegen”. Steeds met dezelfde klacht: “brood te duur, hoeveelheid onvoldoende,” hebben de arbeiders de hulp ingeroepen van de heer Grégoire, voorzitter van de bestendige deputatie uit onze provincieraad. Zaterdag, om 2 uur, werden ze door H. Grégoire en M. Laboule, de eerste vooruitstrevend liberaal, de tweede sociaaldemocraat, in verhoor genomen. Juist kwamen deze twee heren thuis van een bijeenkomst met de heren Van Hougaerden, kamerlid, zoon Van Hougaerden en Trasenster, drie van de

voornaamste hoofdmannen van onze nijverheidsstreek. Vooral Van Hougaerden, die tot de gematigde liberale financiële wereld behoort, is zeer invloedrijk. Hij is bereid met zijn medehelpers alles te doen, wat maar mogelijk is, om de arbeiders voldoening te geven. Men zal, naar het schijnt, trachten te onderhandelen met Holland, meer bepaald met Maastricht, om een voorraad brood te krijgen, waardoor elke arbeider een verhoogd rantsoen van 250 gram kosteloos zou kunnen ontvangen. Heden vergaderen de bestuurders van al de koolputten, om daarover te beraadslagen.

Intussen dreigt de staking uitbreiding te nemen, alhoewel ze, zoals ons de partijsecretaris van de socialistische mijnwerkersbond, de heer Yansenne, verzekert, bij de grote meerderheid niet gewild is.